

Otvoreno pismo Visokog predstavnika penzionerima Bosne i Hercegovine

Postovani penzioneri,

Kad zima kuca na vrata Bosne i Hercegovine, moj ured je preplavljen vasim pismima u kojima izrazavate zabrinutost da necete imati dovoljno novaca za hranu, lijekove ili grijanje.

Ja razumijem vasu zabrinutost. Ja znam da je veoma tesko sastavljeni kraj sa krajem sa penzijama koje sada primate. To me posebno brine jer ste cijeli svoj život naporno radili i očekivali da vam penzija bude dovoljna kada se penzionisete.

Ali morate znati dvije cinjenice: prvo, Bosna i Hercegovina je siromasna zemlja koja je izaslala iz rata i u kojoj ima malo novca. Ona sada pomicajući reforme svoju ekonomiju i stvara uslove za ekonomski rast. Ali bice potrebno neko vrijeme dok ove reforme ne donesu plodove. Do tada, ono malo novca koji se može podijeliti se mora ravnomjerno rasporediti svim kategorijama kojima je potreban: vama, ali također i invalidima, borcima, raseljenim licima, nezaposlenim i mnogim drugim.

Drugo, svi moraju stegnuti svoje kaiseve i raditi naporno da bi se situacija popravila. Poput vas i ja sam odrastao u zemlji koja je prolazila kroz teska vremena nakon drugog svjetskog rata. Vi se, po drugi put, morate suočiti sa teškim zadatkom rekonstrukcije.

Medjunarodna zajednica može pružiti pomoć samo onim zemljama koje same sebi pomazu. Ona ima vaznu ulogu u Bosni i Hercegovini, ali nije spremna da rukovodi zemljom. Nivo medjunarodne pomoći u ovoj zemlji u zadnjih pet godina je dosada nevidjen. Sada je potrebno da Bosna i Hercegovina sama stvori ekonomski rast koji će donijeti više novaca za penzije.

Potrebna je politička volja da bi se izvršile potrebne korjenite reforme s ciljem ostvarenja gore navedenoga. Potreban je duh poduzetništva i to ne samo od strane političkog rukovodstva ove zemlje nego i od svakog građanina ove zemlje.

Nitko ne osporava da su reforme, i to uglavnom ekonomski reforme, bolne cak i u bogatijim zemljama nego sto je to Bosna i Hercegovina. Međutim, reforme su potrebne i neizbjegljive ukoliko ova zemlja zeli da se vrši u red razvijenih zemalja. OHR u saradnji sa Evropskom unijom, Sjedinjenim Američkim Državama, Medjunarodnim monetarnim fondom, Svjetskom bankom i ostalim organizacijama ima jasniju viziju o tome što treba uraditi u ovoj zemlji da bi se ozivjela njena ekonomija. Ukratko: tržišna ekonomija i stvaranje uslova koji će privući domaće i strane investicije.

Konkretno, kada govorimo o penzijama, ja samo mogu ponoviti ono što sam rekao mnogo puta ranije: ako nema novaca, nema se sta ni trositi. Penzioni fondovi mogu podijeliti samo ono što prikupe. Ranije su davana obecanja o visim penzijama. Kao rezultat tih obecanja, neke penzije jednostavno nisu isplaćivane. Možda je bilo dovoljno novca u fondu da bi se pokrio jedan mjesec, možda i drugi ali bi se onda fond ispraznio te bi se treci mjesec preskocio, stvarajući na taj način neisplaćene penzije.

Novim izmjenama i dopunama se osigurava da sada primate penzije na vrijeme, sprecavajući sadasnju situaciju da mjesecima ne primate penzije. Vase vlasti moraju pronaci gotovinu da bi isplatili zaostale penzije.

Penzije će se povećati kada se pokrene ekonomija. Da bi se to dogodilo, vlade entiteta moraju riješiti problem sive ekonomije, poreske utaje, povlastica pristrasno odabranim kategorijama stanovništva i netransparentnost u upravljanju penzionim fondovima. Nadam se da će vasi novoizabrani organi vlasti poduzeti mjeru da bi se povećao prikupljeni iznos doprinosa za penzije, tako da se nivo isplate poveća u relativno kratkom vremenu. Da bi se to postiglo, vase vlade moraju implementirati amandmane i zakone u formi u kojima su nametnuti.

Medjunarodna zajednica je spremna pružiti pomoć na sljedeći način:

- Svjetska banka i OHR sada pazljivo analiziraju situaciju vezano za izuzete kategorije kao što su

vojnici i policajci, da bi se pronasli nacini za njihovo uskladjivanje sa medjunarodnim standardima. Medjutim, kao i sa poreskom osnovicom u BiH, ja mislim da bi trebalo biti sto je moguce manje izuzetaka

- Neophodna finansijska kontrola penzionih fondova u Sarajevu i Mostaru, prije njihovog spajanja, ce rasvijetliti sve probleme. Transparentnost bi trebala biti prvi prioritet novog Fonda koji je nastao spajanjem.

Amandmani osiguravaju daljni pristup BiH stotinama miliona dolara medjunarodnih sredstava.

Vase penzije ce se povecati samo ako ljudi u BiH i njihove vodje ulaze napore za provodjenje ekonomskih reformi te tako podstaknu stvarne, odrzive ekonomske aktivnosti u ovoj zemlji. Novac za vece penzije se ne moze dobiti carolijom iz samoga zraka.

Novoizabrani politicki predstavnici u BiH nemaju vremena za gubljenje i moraju pozuriti da bi formirali vlade koja ce raditi.

Nadam se da sam vam ovim iskrenim obracanjem ukazao postovanje koje vi zasluzujete. Ovo su teske rijeci u teskim vremenima.

S postovanjem,

Wolfgang Petritsch